

Richtlijnen voor de lesbespreking

1. Benoem bespreekpunten duidelijk aan het begin.
2. Illustreer inbreng met voorbeelden, observaties of gegevens.
3. Bespreek implicaties voor het leren van de leerlingen
4. Check of inbreng gedeeld wordt; bespreek open als dat niet zo is.
5. Bevraag persoonlijke theorieën/visies/redenen achter besproken lesgedrag; gebruik die voor het werken aan oplossingen.
6. Werk voornemens concreet uit.

Toelichting

Onderzoek geeft aan dat gesprekken die aan bovenstaande richtlijnen voldoen, effectiever zijn voor het leren van leraren in opleiding. De richtlijnen helpen om samen met de student een onderzoekend gesprek te voeren, en daarbij betekenisgericht en doelgericht leren te bevorderen.

Samen onderzoeken: Deelnemers checken of aandachtspunten echt gedeeld zijn, expliciteren en onderzoeken hun achterliggende visies (persoonlijke praktijktheorieën), en koppelen expliciet naar voorbeelden uit de les en de implicaties voor het leren van leerlingen. Er is dus aandacht voor het onderhandelen van het perspectief van beide deelnemers, zowel wat betreft de gespreksagenda, wat relevant 'bewijs' is, en welke verklaringen mogelijk zijn. De student heeft eigen 'concerns' die aansluiten bij zijn/haar ontwikkelingsniveau, de begeleider heeft concerns vanuit zijn/haar professionele expertise. Beiden worden erkend als belangrijke inbreng.

Betekenisgericht leren: De focus ligt niet alleen op beleving en evaluatie van zichtbaar gedrag. Er is expliciet aandacht voor de 'rationale' achter geobserveerd gedrag en opgestelde voornemens, waarbij het leren van de leerlingen als ijkpunt dient. De begeleider maakt de eigen rationale expliciet, en stimuleert de student dit ook te doen. Hierdoor wordt de student geholpen om ook 'onder de ijsberg' te kijken, verschillende perspectieven in te nemen, en zo actief en bewust een persoonlijke praktijktheorie te ontwikkelen, gericht op het leren van leerlingen.

Doelgericht leren (deliberate practice): er wordt expliciet een gespreksagenda opgesteld, er wordt gesproken op basis van concrete observaties/gegevens en voornemens worden concreet uitgewerkt. Hierdoor wordt een doelgericht leerproces van de student gestimuleerd. Dit kan nog verder bevorderd worden door in volgende gesprekken terug te komen op eerder gestelde doelen.

Richtlijnen voor de lesbespreking

Suggesties voor gebruik van het reflectieformulier

Het reflectieformulier is ontwikkeld op basis van de 6 criteria uit het artikel van Timperley (zie Appendix). U kunt het reflectieformulier gebruiken om zelf te werken aan uw begeleidingsvaardigheden. U kunt er ook voor kiezen de student hierbij actief medeverantwoordelijk te maken, en het te gebruiken om samen aan de vormgeving van de begeleidingsgesprekken te werken.

Optie 1: Zelf aan uw begeleidingsvaardigheden werken:

- Vooraf: Bedenk hoe u een richtlijn concreet wilt inzetten.
- Tijdens een gesprek: Leg de richtlijnen erbij als herinnering voor uzelf.
- Na een gesprek: Evalueer voor uzelf met het evaluatieformulier. Evalueer eventueel op basis van een audio/video opname, en/of samen met een collega.

Optie 2: Samen met de student aan de begeleiding werken:

- Vooraf: Bespreek de richtlijnen met de student en waarom u die wilt hanteren. Maak zo de student ook mede-verantwoordelijk om het gesprek volgens de richtlijnen te voeren.
- Tijdens een gesprek: Leg de richtlijnen erbij als herinnering voor beiden.
- Na een gesprek: Reflecteer samen met het reflectieformulier. Vul het formulier samen in, of eerst allebei apart in en vergelijk dan uw antwoorden. Dat laatste helpt om verschillen in ervaring van het gesprek nog explicieter te maken. Laat merken in dit 'meta' gesprek over de begeleiding dat u het perspectief van de student ook waardeert, en maak wederom de student mede-verantwoordelijk voor verbeterstappen.

Advies bij reflecteren achteraf

Ga niet alleen na in hoeverre het gelukt is om de richtlijnen in te zetten en hoe u dat concreet gedaan hebt, maar ook wat u belemmerde of hielp om de richtlijnen in te zetten en wat het opleverde dat het wel/niet lukte. Dit kan helpen om na te gaan wat u wilt behouden in een volgend gesprek, en wat u wilt veranderen om het nog beter te doen. De hulpvragen in het formulier zijn bedoeld om u hierbij te ondersteunen.

Bron

Timperley, H. (2001). Mentoring Conversations Designed to Promote Student Teacher Learning. *Asia-Pacific Journal of Teacher Education*, 29(2), 111-123. <https://doi.org/10.1080/13598660120061309>
Dit artikel is tevens aangehecht

Reflectieformulier – met hulpvragen

Richtlijn	Gelukt?/Voorbeelden/Waardoor wel of niet/Hoe kan het beter
Bespreekpunten zijn vooraf duidelijk benoemd .	😊 😐 😞
Inbreng is geïllustreerd met voorbeelden, observaties of gegevens .	😊 😐 😞
Inbreng is gekoppeld aan implicaties voor het leren van leerlingen (leeruitkomsten, gelegenheid tot leren).	😊 😐 😞
Er is gecheckt of bespreekpunten gedeeld zijn . Waar dat niet zo was, is dat besproken, evenals de implicaties ervan.	😊 😐 😞
Persoonlijke theorieën, visies of redenen achter het besproken docentgedrag zijn bevraagd en gebruikt om te werken aan oplossingen.	😊 😐 😞
Voornemens zijn samen concreet uitgewerkt , en op basis van beider persoonlijke theorieën en visies.	😊 😐 😞

Richtlijnen voor de lesbespreking

Reflectieformulier

Richtlijn	Gelukt?/Voorbeelden/Waardoor wel of niet/Hoe kan het beter
Bespreekpunten zijn vooraf duidelijk benoemd .	
Inbreng is geïllustreerd met voorbeelden, observaties of gegevens .	
Inbreng is gekoppeld aan implicaties voor het leren van leerlingen (leeruitkomsten, gelegenheid tot leren).	
Er is gecheckt of bespreekpunten gedeeld zijn . Waar dat niet zo was, is dat besproken, evenals de implicaties ervan.	
Persoonlijke theorieën, visies of redenen achter het besproken docentgedrag zijn bevraagd en gebruikt om te werken aan oplossingen.	
Voornemens zijn samen concreet uitgewerkt , en op basis van beider persoonlijke theorieën en visies.	

Richtlijnen voor de lesbespreking

Reflectieformulier (single point rubric versie)

Kon beter	Richtlijn	Ging goed
	Bespreekpunten hebben we vooraf duidelijk benoemd .	
	Inbreng hebben we geïllustreerd met voorbeelden, observaties of gegevens .	
	Inbreng hebben we gekoppeld aan implicaties voor het leren van leerlingen (leeruitkomsten, gelegenheid tot leren).	
	We hebben gecheckt of bespreekpunten gedeeld zijn . Waar dat niet zo was, hebben we dat besproken, evenals de implicaties ervan.	
	We hebben de beweegredenen (visie, persoonlijke theorie) achter gedrag bevraagd en gebruikt om te werken aan oplossingen.	
	Voornemens hebben we samen concreet uitgewerkt , en op basis van beider persoonlijke theorieën en visies.	